

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
T.a.v. Minister E. van Hijum
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Aidadreef 8
3561 GE Utrecht

Postbus 9563
3506 GN Utrecht

030 - 233 23 37
info@divosa.nl

IBAN NL75 INGB 0000194416
KvK 40532318

www.divosa.nl

Onze referentie: 250026

Uw referentie:

Datum: 13 mei 2025

Onderwerp: **Internetconsultatie** *Ontwerpbesluit tot wijziging van het Besluit SUWI in verband met de uitwerking van proactieve dienstverlening en het vervallen van de grondslagen voor SyRI*

Van: Victor Everhardt • 030-2332337 • veverhardt@divosa.nl

Geachte heer van Hijum,

Divosa ziet als vereniging van directeuren in het Sociaal Domein dat de uitvoering dringend behoefte heeft aan meer mogelijkheden voor gegevensuitwisseling en is daarom enthousiast over de wijziging van het besluit SUWI. De mogelijkheid om gegevens te delen tussen gemeentelijke afdelingen en tussen gemeenten, SVB en UWV, bevordert de samenwerking en leidt tot betere dienstverlening aan inwoners. Ook krijgen dienstverleners hierdoor meer inzicht in de situatie van de inwoner, waardoor zij beter kunnen inspelen op de behoeften van de inwoner. Inwoners kunnen beter ondersteund worden bij het verzilveren van hun rechten op aanvullende inkomsten. Een belangrijk neveneffect is bovendien een stap richting meer rechtsgelijkheid.

Het basisidee van proactieve dienstverlening onderschrijven we van harte. Tegelijkertijd zien we aandachtspunten richting de implementatie en uitvoering. In de verdere toelichting gaan we hier dieper op in. Onze belangrijkste boodschap is dat knelpunten in implementatie en uitvoering serieus worden genomen, dit zijn vermijdbare afbreukrisico's. Tevens willen we aandacht vragen voor het feit dat een deel van de knelpunten pas zichtbaar wordt tijdens de implementatiefase. We roepen u dan ook op om voldoende te investeren in ondersteuning tijdens de implementatiefase, ruimte te bieden om fouten te herstellen en van die fouten te leren. Zo zorgen we ervoor dat het idee en doel van Proactieve Dienstverlening en de uitvoering, samenwerking en dienstverlening aan de inwoner in elkaars pas blijven lopen.

Noodzaak van gegevensuitwisseling: vroegsignalering

Een voorbeeld van de nood aan gegevensuitwisseling zien we bij Vroegsignalering. Op dit moment mag een gemeente, voorafgaand aan het doen van een hulpaanbod, formeel niet nagaan of iemand al bekend is bij andere gemeentelijke diensten, met uitzondering van bekendheid bij de schuldhulpverlening. Uit de [jaarrapportage Monitor Vroegsignalering 2024](#) blijkt echter dat veel gemeenten wél behoefte hebben aan deze informatie. Ruim acht op de tien gemeenten geeft dit aan.

Impact op de uitvoering

Proactieve Dienstverlening vraagt om een stevige investering in de uitvoering, zodat gemeenten inwoners effectief kunnen toeleiden naar regelingen, diensten en voorzieningen. Dit vraagt om goede afspraken, voldoende mensen en (financiële) middelen en adequate ICT-ondersteuning. Automatiseer de gegevensuitwisseling en de gezamenlijke werkprocessen met een eenduidige infrastructuur. Dit stelt uitvoerders in staat hun rol in dienstverlening richting de inwoner op te kunnen pakken.

Tegelijkertijd kampen gemeenten met [financiële en personele krapte](#). Wij zijn ervan overtuigd dat Proactieve Dienstverlening uiteindelijk bijdraagt aan effectievere dienstverlening, maar de implementatie vraagt altijd om een (tijd)investering. Geef de uitvoering voldoende tijd, ruimte en mogelijkheden om deze wet zo goed mogelijk te implementeren.

Wat betreft de financiële impact verwachten we een omgekeerde beweging. Door Proactieve Dienstverlening gaan we niet-gebruik tegen. We weten uit onderzoeken van de arbeidsinspectie dat ca. een derde van de mensen die potentieel recht hebben op algemene bijstand, daar geen gebruik van maken. Divosa stelt op basis van wat wij van onze leden horen, dat het niet-gebruik van andere regelingen nog hoger zal liggen.

Als alle inwoners die recht hebben op voorzieningen, hier ook gebruik van zullen maken, dan heeft dit grote financiële gevolgen. Anticipeer hierop en zorg dat de randvoorwaarden geborgd kunnen blijven bij deze stijging. Voorkom dat de wens om niet-gebruik tegen te gaan uiteindelijk leidt tot nieuwe knelpunten, bijvoorbeeld doordat andere vormen van ondersteuning moeten worden beperkt.

Zorg voor helderheid en voorkom interpretatieverschillen

Maak in de Memorie van Toelichting explicieter wat nu nog onduidelijk is. Dit om te voorkomen dat er grote verschillen ontstaan in de juridische interpretatie. Dit geldt zowel voor de directe uitvoering van Proactieve Dienstverlening als voor de aanpalende wetten waar dit mogelijk een impact op heeft. Denk in dit laatste geval bijvoorbeeld aan de inlichtingenplicht van de Participatiewet. Op het moment dat er een infrastructuur is waar deze inlichtingen bekend kunnen zijn, waartoe ben je dan als inwoner nog verplicht om over te informeren en hoe handhaven gemeenten dit vervolgens?

Onduidelijkheden in de directe uitvoering van Proactieve Dienstverlening zien we ook op het vlak van interne gegevensuitwisseling binnen gemeenten tussen afdelingen.

Neem als voorbeeld Vroegsignalering. Geldt de proactiviteit die geregeld wordt voor voorzieningen en regelingen, ook voor andere vormen van hulp en ondersteuning? En als het niet lukt om contact te krijgen met een inwoner via Vroegsignalering, mag dan via gegevens uit de Participatiewet worden gekeken of de inwoner bekend is om via die invalshoek tot hulpaanbod te komen? Een expliciete uitleg over gegevensuitwisseling binnen de gemeente tussen afdelingen binnen en buiten het Sociaal Domein is noodzakelijk om tot een goede uitvoering te komen.

Er is ons inziens ook onduidelijkheid over de Opt Out-bepaling. De invulling van artikel 73B, zesde lid, Wet SUWI over de registratie van voorkeuren van inwoners om niet proactief benaderd te worden, is onduidelijk. Formele toestemming lijkt niet vereist voor gegevensdeling, maar inwoners kunnen deze tegenhouden door hun voorkeur te registreren. Het ontbreken van deze voorkeur lijkt dus voldoende grond om gegevens te delen. Graag vragen we enerzijds aandacht in de uitwerking over de manier waarop die registratie zou moeten plaatsvinden en hoe dit helder en kenbaar wordt gemaakt binnen de proactieve dienstverlening. Anderzijds vragen we ook om heldere en eenduidige criteria op het moment dat er gegevens gedeeld mogen worden, zodat we gezamenlijk de proportionaliteit van gegevensdeling borgen. Ook ter voorkoming dat er groepen mensen worden toegeleid naar voorzieningen waar er enkel een afwijzing op hen wacht omdat ze er niet voor in aanmerking komen.

Ook vragen we aandacht voor het belang van uniforme definities en criteria. De partijen die samen gaan werken, leggen begrippen vaak anders uit. Om tot samenwerking te komen is er een gedeelde taal nodig. Denk bijvoorbeeld aan termen zoals 'inkomen', 'partner', 'kind' of 'vermogen'. Wat wordt wel of niet meegerekend? Welke grenswaarden gelden? Grote verschillen hierin belemmeren een soepele uitvoering.

Behoefte aan verbreding, verruiming en verdieping

- **Verbreding**

Partners:

Proactieve Dienstverlening richt zich in eerste instantie op samenwerking tussen gemeenten, UWV en SVB. Dit is een eerste goede stap. Als Divosa zien we echter samenwerking met meer instanties als essentieel. Denk aan DUO, de Belastingdienst en Dienst Toeslagen. Om de groep inwoners die geen gebruik maakt van algemene bijstand maar hier wel recht op heeft te kunnen bereiken, zijn bijkomende inkomens- en vermogensgegevens van deze instanties essentieel. De terugkerende vragen over welke voorzieningen en regelingen door welke instantie uitgevoerd dienen te worden, kan ook beter ondersteund en daarmee beantwoord worden als er een bredere infrastructuur van gegevensdeling onder ligt.

- **Verruiming**

- Bijzondere Bijstand en Kwijtschelding gemeentelijke belastingen en waterschapsbelasting

- In de memorie van toelichting blijkt dat Bijzondere Bijstand en de kwijtschelding van gemeentelijke en waterschapsbelastingen vooralsnog geen onderdeel zijn van Proactieve Dienstverlening. Deze regelingen maken echter wél deel uit van de lokale dienstverlening. Inwoners zouden hier ook proactief op gewezen moeten worden. Bovendien zien we bij deze voorzieningen een duidelijke vervolggave: het vereenvoudigen van de toegang, bijvoorbeeld via automatische of ambtshalve toekenning. Wij pleiten ervoor om beide regelingen alsnog op te nemen in de reikwijdte van Proactieve Dienstverlening.

- **Verdieping**

- Van attenderen van de inwoner naar ambtshalve of automatisch verstrekken.

- Gegevensuitwisseling is stap één, tegengaan niet-bereik is stap twee, vereenvoudiging van de toegang is stap drie. Deze drie opgaven zien we gecombineerd in Proactieve Dienstverlening. De eerste stap mag niet de laatste zijn. Laat een overkoepelende visie met een uiteindelijke doelstelling meelopen met deze wijziging, waarin de verhouding met de vereenvoudigingsopgave ook wordt geduid. We ambiëren een systeem waarin het recht op ondersteuning leidend is, en waarin verzilvering van dat recht niet afhankelijk is van de mate waarin een inwoner geïnformeerd is of een aanvraag weet te doen. Wij pleiten voor een overheid die dit ambtshalve regelt.

We verwelkomen dit ontwerpbesluit van harte en we vragen aandacht voor bovenstaande punten.

Divosa kan en wil bijdragen aan de implementatie van proactieve dienstverlening door de ervaringen, knelpunten en zorgen tijdens de implementatie beet te pakken en door onderling leren en ontwikkelen te werken aan vakmanschap, samenwerking en professionalisering. We blijven hier graag over in gesprek.

Met vriendelijke groeten,

Victor Everhardt
Voorzitter Divosa

